SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2096

av Isak From m.fl. (S)

Bostadsbyggande i expanderande industrikommuner

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stora företagsetableringar och företagsexpansioner kräver ett varierat bostadsutbud och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det finns starka skäl att regeringen säger ja till flera delar i (SOU 2026:32) som gäller Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner.

Vi delar utredningens bedömning att kommuner har behov av ett samlat statligt stöd vid större företagsetableringar och företagsexpansioner. Vi likt till exempel IF Metall ser också positivt på att utredningen lyfter behovet av förebyggande stöd. Detta perspektiv kan ges större tyngd och omfatta ett bredare stöd för kommuners långsiktiga planering, samverkan och omställningsförmåga. Större företagsetableringar och företagsexpansioner medför långsiktiga behov kopplade till bland annat kompetensförsörjning, regional utveckling, samhällsservice, infrastruktur och strukturomvandling.

Mot denna bakgrund anser vi S ledamöter med bakgrund i IF Metall att det finns skäl att närmare överväga hur ansvaret för funktionen organiseras.

Vi ser behov av högre krav på samverkan mellan flera statliga aktörer. De perspektiv och den kompetens som finns hos myndigheter med ansvar för regional utveckling, kompetensförsörjning, samhällsplanering, strukturomvandling samt styrning och samordning av offentlig verksamhet bör ges en mer framträdande roll än vad som framgår av förslaget i (SOU 2026:32). Vi har sett fler exempel på att kommunerna tvingas prioritera investeringar som är direkt nödvändiga för etableringen framför andra verksamheter som är viktiga för ortens långsiktiga attraktivitet och kompetensförsörjning.

När det gäller bostadsbyggande delar vi utredningens bedömning om att stora företagsetableringar och företagsexpansioner kräver ett varierat bostadsutbud.

Förbundet delar också bedömningen att de som flyttar till en ort sällan utgör en homogen grupp. Olika grupper har olika benägenhet att flytta. Forskning och tidigare studier visar att yngre arbetstagare utan familj i regel är mer benägna att flytta för arbete än hela familjer, samtidigt som de ofta möter betydande hinder på en lokalt överhettad bostadsmarknad.

Mot denna bakgrund är det viktigt att de åtgärder som föreslås också bidrar till ett utbud av bostäder som är tillgängliga för de grupper som faktiskt har störst sannolikhet att flytta. Samtidigt kvarstår behovet av en blandad bebyggelse för att möjliggöra rörelse på bostadsmarknaden över tid och för att attrahera olika grupper av arbetstagare och deras familjer.

Likt det vi Socialdemokrater drivit tidigare är prisvärda hyresrätter en viktig möjlighet för den först bostaden på en ny ort.

Utfallet av en företagsetablering eller företagsexpansion är ofta osäkert, samtidigt som låga marknadsvärden i många etablerings- och omställningskommuner kan försvåra finansieringen av nya bostäder. Det är därför positivt att insatser gör för att minskar riskerna för bostadsinvesteringar och att kreditgarantier och andra finansieringslösningar kan utgöra ett viktigt komplement för att stärka förutsättningarna att bygga bostäder som är tillgängliga för breda grupper på arbetsmarknaden.

Förslag som minskar riskerna vid investeringar i hyresbostäder bidra till ett ökat bostadsbyggande i kommuner som står inför större företagsetableringar eller företagsexpansioner är het nödvändigt.

Men bara hyresrätter i sig inte är tillräcklig och att hyresförlustgarantin bör ses som en del av en bredare verktygslåda. Det finns annars en risk att åtgärden i praktiken främst gynnar större eller mer kostsamma projekt, medan behovet av prisvärda hyresrätter som efterfrågas av industriarbetare och andra löntagare kvarstår. Hyresförlustgarantin behöver därför kompletteras med mer riktade åtgärder som stärker förutsättningarna att bygga sådana bostäder.

När det gäller förslaget om räntebidrag till privatpersoner som bosätter sig i nya småhus så kan en sådan reform behöva utredas vidare. Eftersom den föreslagna stödnivån sannolikt kommer att få begränsad betydelse för individers beslut att flytta till eller etablera sig i en kommun. Det finns därför en risk att åtgärdens effekter missar målet i förhållande till de behov som behövs.

Isak From (S)

Monica Haider (S) *Mattias Jonsson (S)*